

Тези Всеукраїнської зоологічної конференції

59(477)

3-85

**ЗООЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ
В УКРАЇНІ
НА МЕЖІ ТИСЯЧОЛІТЬ**

Таблиця 2. Вміст загального білка ($X \pm t$) в тканинах червоногих моллюсків

Вид	Інвазія	Гемолімфа (г/л)	Гепатопанкреас (г/г)	Мантія (г/г)
P. purpura	Є	18.40±0.75	0.38±0.04	0.45±0.06
	Відсутня	26.18±0.67	0.58±0.09	0.57±0.05
L. stagnalis	Є	6.10±0.53	0.59±0.04	0.80±0.09
	Відсутня	7.92±1.35	0.96±0.16	0.41±0.25
V. viviparus ♀	Є	11.30±1.70	-	-
	Відсутня	19.40±2.40	1.53±0.12	0.460.02
V. viviparus ♂	Є	13.20±1.40	-	-
	Відсутня	21.56±2.70	1.43±0.10	0.490.02

ДЕЯКІ ЕКОНОМІЧНІ ТА ЗООБІОЛОГІЧНІ ФАКТОРИ, ЯКІ ВПЛИВАЮТЬ НА РОЗВИТОК САДІВНИЦТВА НА ДНІПРОПЕТРОВЩИНИ

Антонік І. П., Антонік В. І.

Криворізький державний педагогічний університет

Багаті природні та кліматичні ресурси Дніпропетровської області обумовлюють сприятливі умови розвитку різноманітних галузей народного господарства як у плані промисловості, так і відносно аграрного сектору. Приділяючи увагу спеціалізації та комплексності подальшого розвитку регіону, слід звернути увагу на відносний занепад у наш час на Дніпропетровщині такого напрямку виробництва, як садівництво. Спостереження свідчать, що за останні 10 років більш як дві третини виробничих площ садів області знищені або кинуті на призволяще і прийшли в повне запустіння. Особливо виразно це спостерігається на Криворіжжі, у П'ятихатському, Софіївському, Новомосковському та інших районах.

Орієнтація на розвиток присадибного та кооперативного (дачного) садівництва частково вирішує проблему забезпечення населення вітамінною продукцією, але це все проходить поза економікою держави. Крім цього, дрібноприватне садівництво часто характеризується низькими ефективністю, рентабельністю та якістю продукції.

Однією з причин розладу садівничого виробництва слід вважати зообіологічні фактори, які значно загострились у наш час в зв'язку з

економічними негараздами. З одного боку, це пов'язане із відносним зменшенням кількості та різновидів корисних комах, які, як відомо, виконують важливу функцію запліднення дерев у період їх цвітіння і обумовлюють цим майбутній врожай. Останнє у великій мірі пов'язане із значним зменшенням об'ємів приватного та виробничого бджільництва. По нашим даним кількість бджолярів, а відповідно і медоносних бджіл (*Apis mellifera*), за останні роки в Україні знизилась в 2, 5 - 3 рази (відносно 1990 року). Причинами цього вважається загальне послаблення профілактичної та карантинної роботи щодо запобігання хвороб бджіл, неконтрольоване використання власниками садів отрутохімікатів в період цвітіння дерев, падіння загальної рентабельності бджільництва у зв'язку із значним зростанням його собівартості. Спостереження свідчать, що в сучасних садах також значно зменшилась кількість інших, корисних для врожаю дерев, комах, а саме: джмелів (*Bombus*), андрен (*Andrena ovina*, *Andrena cineraria*, *Andrena haemorrhoa*), галікт (*Halictus*), бджіл-теслярів (*Xylocopa violacea* та інші), звичайних ос (*Polistes gallicus*) та інших, що може бути обумовлене екологічними причинами.

З другого боку, значний негативний вплив на стан садівництва обумовлюють шкідливі комахи та хвороби дерев, які за останні роки набули загрозливого рівня розвитку і поширення. Інтенсивно зростаюча кількість покинутих та необроблених садів в запустілих оселях, дачних кооперативах і колгоспних садах стала своєрідною базою розвитку і розповсюдження шкідників, що наносить значний збиток навіть тим господарствам, які піклуються про майбутній врожай. Втрачений за останні роки системний підхід до загальних заходів сезонної попереджувально-профілактичної обробки дерев ефективними отрутохімікатами, привів до широкого розповсюдження таких шкідників, як червець та щитовки: яблунева ложнощитовка (*Eulecanium bituberculatum*), виноградна подушечниця (*Pulvinaria vitis*) та інші; різноманітних клопів, наприклад, майже відсутня раніше грушова кружевниця (*Stephanitis pyri*). Загрозливого рівня розповсюдження і кількості набули різноманітні форми тлі (*Aphidodea*): білої тлі коріння (*Trifidaphis phaseoli*), кров'яної тлі (*Eriosoma lanigerum*), зеленої яблунової тлі (*Aphis pomi*) та інших. Майже необмежено розповсюджені зараз сезонні шкідники, такі як листовійки (*Tortricidae*), особливо яблунева плоджорка (*Laspeyresia pomonella*) та вогньовки (*Pyrulididae*). Основна причина такого стану - це відсутність ефективних і масово доступних за ціною засобів боротьби зі шкідниками садів, а також порушення системного підходу до вирішення комплексу питань впровадження найновітніших технологій садівничого виробництва. Вирішення саме названих вище питань слід вважати провідними для підйому садівництва Дніпропетровщини на належний рівень.